

EduAkademia.pl

prace naukowe na zlecenie

Jak-napisac-prace-licencjacka-50

Przygotowanie prac
licencjackich i magisterskich

1. Praca licencjacka i magisterska

Przygotowanie pracy dyplomowej (licencjackiej lub magisterskiej) stanowi złożone zadanie o charakterze organizatorskim, metodologicznym i merytorycznym, przy realizacji którego muszą być zachowane kryteria formalne i merytoryczne. Praca musi spełniać warunki do przedstawiania jej w postępowaniu o nadanie tytułu zawodowego i — pod groźbą odpowiedzialności prawnej — musi zostać napisana przez autora samodzielnie oraz nie może zawierać treści uzyskanych w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami. Praca nie może być wcześniej przedmiotem procedur związanych z uzyskaniem tytułu zawodowego w wyższej uczelni.

Problem plagiatu

Plagiatem jest przedstawienie cudzej pracy jako własnej. Ma on zwłaszcza miejsce wtedy, gdy w pracy występują treści pochodzące od innych autorów bez poinformowania czytelnika o tym fakcie poprzez zastosowanie cudzysłowu i przypisów.

Na Uniwersytecie Warszawskim obowiązują jednolite zasady archiwizacji prac dyplomowych, które określają wzór strony tytułowej, streszczenie, słowa kluczowe oraz dyscyplinę naukową. Prace przed dopuszczeniem do ich obrony poddawane są procedurze weryfikacji.

Praca licencjacka jest podsumowaniem trzyletniego cyklu kształcenia w ramach studiów pierwszego stopnia. Ze względu na to, że jest to zazwyczaj wstępny samodzielny projekt badawczy studenta powinien być rozwiązany autorsko, ale równocześnie szanować zastaną już metodologię i odnosić się do uznanego wymiaru teoretycznego.

Praca licencjacka musi zawierać uporządkowane i zhierarchizowane treści. Opisowi powinny towarzyszyć elementy analizy. Realizując pracę licencjacką, student ma większe możliwości pogłębienia i skonkretyzowania swoich zainteresowań wyspecjalizowaną wiedzą z zakresu europeistyki, jest zachęcony do czytania przedmiotowej literatury, nabywania umiejętności planowania przedsięwzięć badawczych, krytycznego doboru bibliografii oraz naukowego

1

opracowania tekstu. Praca licencjacka jest przydatnym doświadczeniem jej autora w przygotowaniu się do napisania w następnym cyklu studiów pracy magisterskiej.

Praca magisterska na kierunku europeistyka jest podsumowaniem dwuletniego cyklu kształcenia studiów drugiego stopnia. Ma ona większy wymiar jakościowy niż praca licencjacka. Powinna podejmować istotne z teoretycznego i praktycznego punktu widzenia problemy oraz znajdować recepty na ich rozwiązywanie. Łączy w sobie konieczność szerszego opracowania problemu, krytycznego wykorzystania źródeł, uzasadnionego doboru metod badawczych i identyfikacyjnych ram teoretycznych rozpatrywanego problemu. Autor pracy magisterskiej musi nabyć umiejętności: postanowienia problemu badawczego oraz hipotezy, krytycznej oceny stanu badań; poprawnej konstrukcji pracy i prezentowanych treści, podporządkowanie opisu analizie oraz opanowania zasad piśmiennictwa naukowego.

Praca dyplomowa (licencjacka i magisterska) jest przygotowywana samodzielnie przez studenta, pod kierunkiem promotora. Podlega recenzji. Jest dyskutowana w trakcie egzaminu dyplomowego.

2. Treść i struktura

Praca licencjacka i magisterska powinny składać się z następujących elementów:

·strona tytułowa

·spis treści — uwzględniający rozdziały i podrozdziały pracy, a także odrębnie spis tabel, ilustracji oraz używanych skrótów.

·wstęp

·część zasadnicza

·zakończenie

·aneksy i załączniki

·bibliografia

Tytuł należy formułować w sposób adekwatny do treści pracy, powinien on zawierać starannie przemyślane pojęcia. Szczególnie ważne jest, by w tytule posługiwać się terminami powszechnie przyjętymi w literaturze przedmiotu. Zaleca się, by tytuł sformułować w sposób problemowy, a nie opisowy. Należy unikać zbędnych słów oraz zbyt długich tytułów.

Wstęp jest wizytówką pracy dyplomowej i zamierzeń badawczych jej autora. W związku z powyższym powinien on zawierać: sprecyzowanie głównego zagadnienia (przedmiotu) pracy, uzasadnienie wyboru tematu pracy, określenie celu badań, sformułowanie hipotezy, opis metod i technik badawczych, ograniczniki, charakterystykę treści pracy, informacje na temat źródeł. Główne zagadnienie (przedmiot badań) powinno być umiejętnie sprecyzowane, zarówno co do zakresu pojęciowego, jak i co do wymogów stawianych przed pracą licencjacką czy magisterską.

2

Uzasadnienie wyboru tematu pracy może wskazywać na jego walory naukowe lub/i użyteczne (aktualność poruszanych problemów, ich znaczenie dla praktyki); deficyt przedmiotowych badań. Ponadto należy wykazać związek tematu z obszarami badawczymi europeistyki.

Cel badań powinien informować jakie rezultaty chce osiągnąć ich autor.

Hipoteza badawcza jest „przypuszczeniem, domysłem intelektualnym, wysuniętym prowizorycznie dla wyjaśnienia jakiegoś faktu, zjawiska, procesu, które wymagają potwierdzenia bądź obalenia przez rozstrzygnięcie badawcze”¹. Jej rozwinięcie, potwierdzenie lub obalenie, a także częściowe potwierdzenie/obalenie w toku podjętych badań stanowi główną treść pracy. Określenie metod i technik badawczych w pracy to ukazanie zastosowanego instrumentarium. Metoda badawcza to ogół zasad i sposobów prowadzonych zamierzeń badawczych zmierzających do osiągnięcia założonych celów. Metoda związana jest ze zbieraniem materiałów, ich opracowywaniem oraz interpretacją. Metodzie towarzyszą określone techniki badawcze.

Ograniczniki informują czytelnika pracy, iż jej autor z ważnych przyczyn niektóre z omawianych kwestii, albo w ogóle pominął, albo zawęził. Nie mogą to być fragmenty mające zasadnicze znaczenie dla weryfikacji przyjętej hipotezy, dla zakładanego celu naukowego. Ograniczniki mogą wynikać z przyczyn warsztatowych np.: autor pracy stwierdza, że nie jest prawnikiem i w konsekwencji nie będzie dokonywał analizy normatywnej aktów prawnych; źródłowych np.: gdy brak dostępu do określonego dokumentu; czasowych, gdy temat wymaga zawężenia poprzez wskazanie terminu początkowego i końcowego i przedmiotowych, w razie konieczności ograniczenia rozmiarów badanego zjawiska.

Zaprezentowanie treści pracy oznacza krótkie przedstawienie jej układu wraz z charakterystyką poszczególnych rozdziałów. Charakterystyka powinna obejmować: przedmiot, cel i problemy podejmowane w rozdziale. Powinny być one podporządkowane weryfikacji hipotezy postawionej w pracy.

Ustosunkowanie się do źródeł ma poinformować o fakcie skąd czerpano wiedzę przy pisaniu pracy. Źródła należy określać w sposób rodzajowy, np.: określone dokumentu, monografie, źródła internetowe, itd.

Konstrukcja części zasadniczej zależy od tematu pracy oraz sposobu rozwiązywania problemu badawczego. Praca powinna mieć uporządkowany merytorycznie układ wewnętrzny. W rozdziale pierwszym warto podjąć próbę wyjaśnienia podstawowych pojęć i zestawienia najważniejszych zagadnień z określeniem ich znaczenia w całości pracy. Kolejne rozdziały to pogłębianie wiedzy na temat poszczególnych zagadnień z modelu zbudowanego w rozdziale pierwszym.

1A. J. Chodubski, Wstęp do badań politologicznych, Gdańsk 2006, s. 175-176.

3

Przed rozpoczęciem pisania należy przygotować konspekt z podziałem pracy na rozdziały i podrozdziały. Część zasadniczą pracy prezentujemy w podziale na części w celu uczynienia tekstu przejrzystym. Regułą jest umieszczanie co najwyżej dwóch tytułów na jednej stronie. Podział pracy na części za pomocą cyfr nie powinien przekraczać trzech poziomów (1.2.3). Każdy odrębny podrozdział powinien zostać poświęcony poszczególnym aspektom prezentowanej w danym rozdziale tematyki. W pracy nie powinny w sposób autonomiczny pojawiać się treści, które nie są bezpośrednio związane z rozwiązaniem problemu badawczego określonego w tytule pracy i doprecyzowanego na początku rozważań. Należy dążyć do ujęcia przedstawianej materii w 4–5 rozdziałach, chociaż w tym zakresie nie ma bezwzględnie obowiązujących standardów.

Zakończenie pracy można zatytułować słowem „zakończenie”. Praca dyplomowa powinna kończyć się krótkim podsumowaniem zawierającym zwięzłe zaprezentowanie osiągniętych rezultatów podejmowanych analiz naukowych oraz wykazaniem ich znaczenia w kontekście poznawczym i użytkowym. W zakończeniu należy nawiązać do hipotezy założonej we wstępie, potwierdzić ją lub podważyć, albo częściowo potwierdzić. Powyższe stanowisko autora powinno być uzasadnione w sposób zobiektywizowany. Zakończenie może też zawierać wnioski de lege ferenda, tzn. Opinię autora pracy dyplomowej o możliwych przyszłych rozwiązaniach odnośnie rozpatrywanych zjawisk.

W zakończeniu powinna znaleźć się interpretacja i ocena uzyskanych rezultatów oraz jednoznaczne sformułowanie, czy i jak udało się rozstrzygnąć postawioną we wstępie pracy hipotezę. Jest to najlepszy sprawdzian tego, czy praca została wykonana poprawnie pod względem merytorycznym.

Aneksy i załączniki załącza się na końcu pracy. Umieszcza się w nich te zbiory danych i dokumenty, które nie były przez autora szerzej dyskutowane w treści pracy, a także szczegółowe informacje umożliwiające odtworzenie postępowania badawczego (źródłowe dane, programy, którymi posłużono się do analizy danych statystycznych).

W bibliografii przytacza się wszystkie dzieła wykorzystane w tekście pracy. Spis literatury umieszcza się na końcu tekstu w porządku alfabetycznym. W przypadku obszernych bibliografii można ją podzielić na części i w ramach każdej z nich zachować porządek alfabetyczny. Najczęściej stosuje się następujące działy: publikacje zwarte, artykuły w czasopismach, materiały konferencyjne, materiały niepublikowane, artykuły prasowe, materiały internetowe.

Bibliografia obejmuje elementy w następującej kolejności: nazwisko autora (autorów) i inicjał imienia (inicjały), tytuł publikacji, nazwę wydawnictwa, miejsce i datę wydania, w przypadku artykułów w czasopismach, pracach zbiorowych – strony, kropka na końcu zapisu bibliograficznego.

4

3. Standardy redakcyjne

Zalecane są następujące sposoby formatowania:

- wielkość czcionki: 12 punktów dla tekstu, 10 punktów dla przypisów,

- krój czcionki: Times New Roman CE lub Arial CE (CE oznacza Central European, tzn. obecność polskich znaków diakrytycznych) lub inny podobny krój. Krój czcionki powinien być proporcjonalny, najlepiej jednoelementowy – wymogi te spełniają wymienione kroje. Należy pamiętać, że bardziej czytelne są czcionki szeryfowe, a więc oznaczone jako „serif” w edytorach tekstu (czcionkę bezszeryfową oznacza się jako „sans serif”),

- odległość między wierszami (interlinia): 1,5 linii,

- odstępy przed i po wierszu: 6 punktów,

- wcięcie akapitu: 1,25 cm,

- marginesy strony (lewy, prawy górny, dolny): 2,5 cm należy także uwzględnić 0,5 cm po lewej stronie na oprawę pracy,

-numerowanie strony należy umieszczać w stopce na środku karty lub wyrównane do prawej, pierwsza karta (strona tytułowa) nie zawiera numeru strony,

-należy stosować rozstrzelenie tekstu (justify) oraz zaznaczyć w edytorze tekstu automatyczną kontrolę tzw. wdów i sierot.

Orientacyjna objętość prac dyplomowych

Typ pracy
Liczba stron
Liczba znaków
Praca licencjacka
40
– 50
65 000 – 80 000

Praca magisterska
80
– 100
184 000 – 230 000

Zaleca się, by student opanował techniczne aspekty pracy z edytorem tekstu, a w szczególności biegle posługiwał się: stylami, znakami niedrukowalnymi, formatowaniem tekstu oraz automatycznymi indeksami i spisami.

4.Sposób cytowania literatury i sporządzania przypisów

Cytat to słowa przytoczone dosłownie, zaczerpnięte z jakiegoś tekstu pisanego lub czyjejś wypowiedzi ustnej. W piśmiennictwie naukowym obowiązują ściśle normy odnoszące się do zamieszczania cudzych tekstów w swoich pracach. Cytaty oznaczają się cudzysłowem lub przytacza jako parafrazę. Uczciwość naukowa nakazuje, by każda przytoczona cudza myśl została w tekście wyraźnie oznaczona. Należy unikać zbyt długich cytatów, przyjmuje się, że maksymalna dopuszczalna długość cytatu to trzecia część strony maszynopisu. Należy unikać cytowania pośredniego — przytaczania zacytowanych w innych pracach fragmentów; wymagane jest każdorazowo dotarcie do źródła.

5

a.Cytowanie i przypisy dotyczące źródeł drukowanych

Przypisy bibliograficzne dotyczące pracy, z której zaczerpnięto cytaty lub przedstawiono określone treści umieszcza się na dole strony. Poniżej znajdują się przykłady cytowania i sporządzania przypisów. Szczególną uwagę należy zwrócić na rodzaj i kolejność podawanych w przypisach informacji oraz sposób formatowania tekstu.

PIERWSZE PRZYWOŁANIE ŹRÓDŁA W PRZYPISIE:

· publikacja zwarta mająca jednego autora:

S. Hix, System Polityczny Unii Europejskiej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010, s. 36—46.

· publikacja zwarta mająca wielu autorów (nie redaktorów):

P. J. Borkowski, A. Wróbel, Ł. Zamęcki, The Dragon and the Evening Stars: Essays on the Determinants of EU-China Relations, Wydawnictwo Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych, Bishkek-Warsaw 2013, s. 36 – 46.

· rozdział w publikacji zwartej mającej redaktorów:

A. Nowak-Far, Unia Europejska jako wspólnota gospodarcza, [w:] K. A. Wojtaszczyk, W.

Jakubowski (red.), Europeistyka. Podręcznik akademicki, Warszawa 2012, s. 46-56.

W wydawnictwach polskojęzycznych umieszczamy przed nazwiskiem redaktora (redaktorów) „red.” lub „pod red.”, w anglojęzycznych „Ed.”, a w niemieckojęzycznych „Hrsg.”.

· artykuł z czasopisma:

T. G. Grosse, Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej – ocena dotychczasowych efektów i dalszy rozwój z polskiej perspektywy, „Samorząd Terytorialny” 2012 nr 4, s. 26 – 36.

· materiał niepublikowany:

S. Ostry, Globalization and the Nation State. Erosion from Above, artykuł niepublikowany, 1998, University of Saskatchewan, s. 6.

· materiał konferencyjny:

M. Biggs, The Transnational Diffusion of Protest by Self—Immolation, materiały konferencyjne grupy badawczej „Civil Society, Citizenship, and Political Mobilisation in Europe”, Social Science Research Center, Berlin 2006, s. 1—20.

·akt prawny:

Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz. U. nr 164, poz. 1365 z późn. zm.

Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, Dz. U. C 306 z 17.12.2007, <http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:C:2007:306:SOM:PL:HTML>, dostęp: październik 2013.

Rozporządzenie Rady nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw, Dz. U. L 24 z 29.1.2004, [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:03:32004R0139:PL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:03:32004R0139:PL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:03:32004R0139:PL:PDF),   dostęp:

październik 2013.

·hasło w encyklopedii lub słowniku:

Hasło: System Schengen, [w:] Encyklopedia Unii Europejskiej, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2004, s. 397.

KOLEJNE PRZYWOŁANIE TEGO SAMEGO ŹRÓDŁA W PRZYPISIE:

·w przypisie bezpośrednio następującym: Tamże, s. 48.

·w dalszych przypisach

S. Hix, dz. cyt., s. 32—40.

PRZYWOŁANIE INNEGO DZIEŁA TEGO SAMEGO AUTORA W PRZYPISIE BEZPOŚREDNIO NASTĘPUJĄCYM:

Tenże, *What's Wrong with the European Union and How to Fix It*, Cambridge 2008, s. 91.

KOLEJNE PRZYWOŁANIE RÓŻNYCH DZIEŁ TEGO SAMEGO AUTORA W KOLEJNYCH PRZYPISACH (NIE BEZPOŚREDNIO NASTĘPUJĄCYCH):

S. Hix, *System Polityczny ...*, dz. cyt., s. 56—66.

S. Hix, *What's Wrong ...*, dz. cyt., s. 56—66.

Należy zachować konsekwencję w sposobie cytowania, np. jednolicie używać tylko polskich lub

tylko łacińskich wyrazów:

tenże, tegoż, idem

taż, tejże, eadem

dz. cyt., op. cit.

cyt. wyd., loc. cit.

Tamże, ibidem

7

b. Cytowanie i przypisy dotyczące źródeł internetowych

Cytowanie i przypisy dotyczące źródeł internetowych wymagają podawania dwóch dodatkowych informacji: adresu dostępu oraz daty dostępu. Ponadto podaje się: imię (inicjał) i nazwisko autora tekstu, tytuł tekstu oraz inne dane umożliwiające jednoznaczne zidentyfikowanie i ocenę wartości merytorycznej tekstu (np. datę, miejsce i tytuł konferencji w przypadku cytowania materiałów konferencyjnych). Cytując źródła internetowe należy podać całość adresu internetowego, tj. wraz z protokołem internetowym za pomocą którego uzyskano dostęp do określonego dokumentu (chodzi tu o litery określające rodzaj protokołu znajdujące się przed znakami `://` w adresie, np. `http://`, `ftp://`). Brak tej informacji może uniemożliwić dostęp do nich potencjalnemu czytelnikowi.

Ponadto należy zwrócić szczególną uwagę, aby wpisany adres internetowy nie był odnośnikiem hipertekstowym (a więc bez podkreśleń i innego koloru niż reszta tekstu), tylko zwykłym tekstem. Podawaną datę dostępu do materiałów na ogół ogranicza się do miesiąca i roku. W Internecie źródłami mogą być następujące typy dokumentów:

strony internetowe, blogi, fora internetowe (są to na ogół pliki `.html`, `.htm`, `.php`, `.asp`). W tym przypadku podajemy kolejno następujące informacje: imię (inicjał) i nazwisko autora tekstu (właściciela strony, bloga, autora wypowiedzi na forum, etc.), tytuł tekstu, adres internetowy oraz datę dostępu do źródła. Przykładowe cytowanie powinno wyglądać następująco:

B.R. Barber, *Which Technology and Which Democracy?*, stenogram przemówienia na konferencji zorganizowanej przez Massachusetts Institute of Technology Democracy and Digital Media, 8—9 maja 1998, <http://web.mit.edu/m—i— /articles/barber.html>, dostęp: styczeń 2007.

publikacje (artykuły, książki, materiały konferencyjne) zamieszczone w Internecie w formie odrębnych dokumentów tekstowych (są to na ogół pliki `.doc`, `.pdf`, `.rtf`). W tym przypadku cytujemy jak wyżej, z tym, że podajemy także numery stron (względnie umieszczamy adnotację o braku numeracji):

A. Rice, *Campaigns Online: The Profound Impact of the Internet, Blogs, and E—Technologies in Presidential Political Campaigning*, Center for the Study of American Government at Johns Hopkins University, styczeń 2004, <http://www.campaignsonline.org/reports/online.pdf>, dostęp: wrzesień 2007, s. 43.

c. Cytowanie dokumentów i przypisy dotyczące źródeł na nośnikach elektronicznych Dokumenty zawarte na nośnikach elektronicznych (na ogół CD i DVD) mogą występować w dwóch wariantach:

dokumenty na nośniku elektronicznym dołączonym do publikacji (np. do książki).

8

W tej sytuacji cytujemy dzieło do którego załączono dokument, a jednocześnie wskazujemy, że znajduje się on na nośniku elektronicznym:

A. Sycimski, *Konsolidacja demokracji*, [w:] A. Sycimski (red.), *Teorie demokracji – teksty konferencyjne*, Wydawnictwo Matrix, Warszawa 2009, dokument elektroniczny na CD dołączony do publikacji zwartej, s. 2–25.

samodzielne publikacje na nośnikach elektronicznych. Cytowanie powinno wówczas zawierać strukturę jak w przypadku artykułu zawartego w publikacji zwartej, z tym jednak, że powinno zostać odnotowane, że jest to dokument na nośniku elektronicznym:

A. Sycimski, *Konsolidacja demokracji*, [w:] Zbiór materiałów konferencyjnych z konferencji „Wymiary demokracji” 12–14 lipca 2009, Uniwersytet Białostocki, dokument elektroniczny na CD, s. 2–25.

5. Literatura zalecana przy pisaniu prac promocyjnych

Apanowicz J., *Metodologia nauk*, Wydawnictwo TNOiK i SWU, Toruń 2003.

Chodubski A., *Wstęp do badań politologicznych*, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2006.

Eco U., *Jak napisać pracę dyplomową. Poradnik dla humanistów*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2007.

Kwaśniewska K., *Jak pisać prace dyplomowe: (wskazówki praktyczne)*, Wydawnictwo Kujawsko— Pomorskiej Szkoły Wyższej, Bydgoszcz 2005.

Pułło A., *Prace magisterskie i licencjackie: wskazówki dla studentów*, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2003.

Weiner J., *Technika pisania i prezentowania przyrodniczych prac naukowych. Przewodnik praktyczny*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.

Wolański A., *Edycja tekstów. Praktyczny poradnik*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.

Zenderowski R., *Technika pisania prac magisterskich*, CeDeWu, Warszawa 2005.

